

Mál nr. 239/2013**M****V vegna stjórnendatryggingar (Directors & Officers Liability insurance) G.****Krafa um viðurkenningu greiðsluskyldu úr stjórnendatryggingu.****Gögn.**

11. Málskot móttakið 28. júní 2013 ásamt gögnum.
12. Tvö bréf lögmanna V, bæði dags. 22. ágúst 2013, ásamt gögnum tilgreindum í skjalaskrá.

Málsatvik.

Þann 1. maí 2008 keypti G svokallaða stjórnendatryggingu (Directors & Officers Liability insurance) hjá V. Gildistími hennar var til 1. maí 2009. Áður en vátryggingin tók gildi höfðu starfsmenn G gefið upplýsingar um starfsemi bankans með því að svara spurningum og rita undir vátryggingabeiðni (proposal form) dags. 31. mars 2008 og gefa sérstaka yfirlýsingu um engar kröfur eða efnislegar breytingar (no claims/material changes declaration), dags. 14. maí 2008.

Í málskoti M kemur fram að hann hafi verið kjörinn til stjórnarsetu í G 30. apríl 2007 og hafi hann haft þann starfa með höndum til 7. október 2008. M kveðst hafa beint kröfum að V með bréfi dags. 31. maí 2012 vegna málshöfðunar G á hendur honum fyrr á því ári. M vísar einnig til þess að V hafi verið tilkynnt um yfirvofandi málshöfðun í byrjun apríl 2011. Í þessu máli gerir M kröfu um nefndin úrskurði um hvort V hafi verið óheimilt að lögum að hafna vátryggingarvernd vegna stjórnendatryggingarinnar, eins og V gerði með bréfi dags. 29. júní 2012. Þetta bréf er lagt fram með gögnum málsins og kemur þar fram að V hafnar allri ábyrgð skv. tryggingunni.

M telur að V hafi ekki lagt fram gögn eða gefið nokkur haldbær rök fyrir þeirri staðhæfingu V að G hafi gefið rangar upplýsingar við töku vátryggingarinnar og V beri sem vátryggjandi sönnunarbyrði fyrir því. Ekki stoði að vísa til skýrslu Rannsóknarnefndar Alþingis og ekki hafi V sagt samningnum upp skriflega eins og fyrirmæli laga nr. 30/2004 bera með sér að félagið hefði átt að gera. Einnig vísar M til þess að hann njóti verndar H-liðar III.hluta vátryggingarskilmála þannig að hann sé stjórnarmaður sem hafi látið af störfum áður en vátryggingin rann út og njóti því 72 mánaða verndar sem slíkur og kveðið er á um í umræddu ákvæði. M telur að dómur Héraðsdóms Reykjavíkur í máli nr. E-6107/2010 frá 16. apríl sl. skýrt fordæmi um rétt sinn og telja að skilyrði H-liðar III. hluta skilmálanna séu uppfyllt að öllu leyti. Ekki hafi verið keypt ný vátrygging til hagsbóta fyrir M sem var sambærileg og þess vegna sé V bundið af umræddum skilmálum.

V telur að mál M hafi augljóslega komið fram eftir að vátryggingin féll úr gildi í maí 2009 og því nái vátryggingin ekki til verndar vegna þeirra mála. Leiði það af upphafsorðum skilmála vátryggingarinnar um að hún byggji á svokallaðri kröfugerðarreglu („claims made policy“). Varnir V gegn kröfum M byggjast aðallega á því að G hafi keypt nýja vátryggingu fyrir stjórnendur sína og skilyrði um að slíkt hafi ekki gerst, í skilningi H-liðar III.hluta vátryggingarskilmála, því ekki uppfyllt. M hafi ekki heldur látið af störfum í réttum skilningi sama ákvæðis. Auk þess hafi verið brotið gróflega gegn skyldum G að láta af hendi réttar upplýsingar um rekstur og starfsemi þegar G óskaði eftir vátryggingu á vormánuðum 2008.

V telur að það sé skýrt að G hafi keypt nýja tryggingu fyrir stjórnendur sína á árinu 2009 hjá öðru vátryggingafélagi (UIB) og skýringar M á gildissviði þeirrar vátryggingar séu ekki tækar. V telur að miðað við þau gögn sem lögð hafa verið fram taki vátryggingin til M og röksemdum um annað er mótmælt. Í vátryggingarskilmálum vátryggingar UIB komi fram í skilmálum að vátryggingin taki til fyrrverandi stjórnenda. V vísar einnig til þess að þó svo endanleg niðurstaða væri sú að nýja vátryggingin tæki ekki til M breyti það ekki afstöðu V. Það byggist á því að orðalag í H-lið III.hluta skilmálanna um „einhverja aðra tryggingu“ sé skýrt um það að G þurfi einungis skv.

orðanna hljóðan að hafa keypt einhverja aðra tryggingu og það hafi G gert og í þeirri tryggingu sé vísað almennt til stjórnenda G.

V vísar einnig til þess að M hafi ekki farið á eftirlaun né látið af störfum hjá G af eigin frumkvæði og gildissvið umrædds H.liðar III. hluta vátryggingarskilmála nái einungis til slíkra stjórnarmanna.

Síðast en ekki síst gerir V grein fyrir því með umtalsverðum og umfangsmiklum gögnum að brotið hafi verið gróflega gegn skyldu G og annarra vátryggðra til að veita réttar og fullnægjandi upplýsingar við töku tryggingarinnar. Varðandi upplýsingaskylduna almennt telur V að G hafi brotið gegn skyldum sínum við töku þar sem rangar upplýsingar um stöðu og rekstur G hafi verið gefnar m.a. í vátryggingabeidni og sérstakri yfirlýsingu sem V hafi óskað eftir frá G fyrir töku tryggingarinnar. G hafi auk þess ekki upplýst um fjölmörg atriði sem forsvarsmenn bankans hafi vitað eða mátt vita að hefðu haft verulega þýðingu við mat á vátryggingaráhættu. Skylda hafi hvílt á forsvarsmönnum G að gefa réttar upplýsingar skv. 19.gr. laga um vátryggingarsamninga nr. 30/2004. Þar að auki, ef litið er til almennra óskráðra reglna samningaréttar, vátryggingaréttar og kröfuréttar og ákvæða vátryggingarsamningsins sjálfs, megi líta svo á að áhrif rangra upplýsinga í tilviki G leiði í raun til þess að vátryggingarsamningurinn sé ógildur. V leggur fram og vísar til fjölmargra almennra gagna um ætlaðar rangar upplýsingar af hálfu G í aðdraganda vátryggingarsamningsins. Þar á meðal umfjöllun um stöðu bankans í skýrslu Rannsóknarnefndar Alþingis, skýrslu COFISYS, stefnu G gegn tilteknum aðilum fyrir dómstólum í New York, ákæru og stefnur í öðrum málum. Vísar V auk þess til fyrri úrskurða úrskurðarnefndar í vátryggingarmálum máli sínu til stuðnings auk umtalsverðs fjölda nýrra gagna, m.a. um ákæru og niðurstöður í sakamálum og rannsóknir þeirra, skýrslu og upplýsinga frá FME sem G hafi ekki gert grein fyrir í umsókn um vátrygginguna, óvenjulegra samninga sem G hafi gert og ekki upplýst um í ársreikningi og tölvupóstsamskipta milli starfsmanna G um þann vanda sem bankinn var kominn í áður en upplýsingar í vátryggingabeidnum hafi verið veittar af hálfu G.

Frekari röksemdir V vegna ætlaðrar vanrækslu upplýsingaskyldu og áhrifa þess verða ekki tilgreindar í þessum úrskurði en vísað er til umfangsmikilla gagna málsins og ítrekað að V telur að afleiðingar umfangsmikillar vanrækslu á upplýsingaskyldu leiði til þess að V eigi ekki að bera ábyrgð skv. vátryggingarsamningnum og vísar um það m.a. til 19. og 20.gr. laga um vátryggingarsamninga sem og annarra ákvæða í þeim lögum sem og almennra reglna samningaréttarins um brostnar forsendur, ýmissa ákvæða laga nr. 7/1936 um samningsgerð, umboð og ógilda löggjörninga.

Álit.

Nefndin vísar til afstöðu sinnar í málum nr. 502/2011, 63 og 64/2013 og 147/2013 og telur þau nýju gögn sem liggja fyrir eftir að þeir úrskurðir voru kveðnir upp ekki hafa ráðandi þýðingu í niðurstöðu þessa máls.

9. Upplýsingaskylda G við töku stjórnendatryggingar

Efnislega verður fyrst að taka afstöðu til þess hvort G teljist hafa vanrækt upplýsingaskyldu sína m.t.t. ákvæða vátryggingarsamningsins, laga um vátryggingarsamninga, laga um samningsgerð, umboð og ógilda löggjörninga og meginreglna samningaréttar og kröfuréttar um brostnar forsendur. Gildi vátryggingarsamningsins er forsenda þess að ákvæði í skilmálum hans komi yfirhöfuð til skoðunar. Í málinu verður að miða við upplýsingaskyldu á þeim tíma sem vátryggingin var tekin og þær upplýsingar sem þá lágu fyrir. Það liggja nú fyrir gögn um stöðu mála eins og þau líta út með hliðsjón af því sem átti sér stað hjá G haustið 2008 og ítarlegri gögn en t.d. í fyrri málum þar sem nefndin hefur tekið afstöðu til sambærilegs álitaefnis. Þrátt fyrir þessa umtalsverðu gagnaöflun verður ekki fullyrt, m.v. þau sönnunargögn og þá sönnunarfærslu sem unnt er að viðhafa fyrir úrskurðarnefnd í vátryggingarmálum, að alveg óyggjandi sé að upplýsingaskylda af hálfu G hafi verið vanrækt. Sérstaklega þegar litið er til óvissu um stöðu mála á vormánuðum 2008. V verður að bera hallann af vafa þar um og ekki verður því fullyrt að

brostnar forsendur hafi verið fyrir útgáfu stjórnendatrygginga til G sem M leiðir mögulega vátryggingavernd sína af.

10. Gildissvið sérstakrar 72 mánaða verndar stjórnarmanna sem látið hafa af störfum

Ljóst er af upphafsorðum skilmála vátryggingarinnar að um er að ræða svokallaða „claims made“ vátryggingu. Það þýðir að vátryggingin tekur til krafna á hendur vátryggðum sem eru gerðar á gildistíma vátryggingarinnar. Ljóst er af gögnum málsins að sá gildistími er frá 1. maí 2008 til 1. maí 2009. Ekki liggur fyrir að kröfur hafi verið gerðar á hendur M á þessu tímabili heldur hafa þær verið gerðar eftir það, að því er virðist ekki fyrir en á árinu 2012.

Hér þarf að leysa úr ágreiningi um gildissvið vátryggingarsamningsins hvað varðar það hvort M falli undir stjórnendur eða stjórnarmenn sem létu af störfum í skilningi H-liðar III. hluta skilmála stjórnendatryggingarinnar og njóti vátryggingarverndar þess vegna. Í þessu ákvæði kemur fram að vátryggingin haldi gildi gagnvart þeim stjórnarmönnum í 72 mánuði eftir að tryggingin fellur úr gildi. Skilyrði þess eru að vátryggingin sé ekki endurnýjuð eða önnur vátrygging keypt og að um sé að ræða vátryggðan sem látið hefur af störfum („retired“). Nefndin hefur áður fjallað um það hvernig skýra á orðið „retired“ í skilningi sambærilegs ákvæðis vátryggingarskilmála, sbr. úrskurð í máli nr. 38/2010. Þó liggi fyrir þýðing löggilts skjalapýðanda og frekari sjónarmið V varðandi skýringu á umræddu ákvæði telur nefndin sömu sjónarmið eiga við og í öðrum tilvitnuðum málum nefndarinnar, þ.e. að umrætt ákvæði gildi um þá stjórnarmenn sem látið hafa af störfum óháð því hvort þeir hafa sjálfir hætt, verið vikið frá störfum eða horfið til annarra starfa. V verður að bera hallann af því að orðalag skilmálanna er ekki skýrara.

Í málinu stendur þá eftir að meta umrætt skilyrði umrædds ákvæðis H.liðar III. kafla vátryggingarskilmálanna. Þó allir, sem tilgreindir eru sem M, hafi látið af störfum fyrir 1. maí 2009 og tilkynnt um kröfur á hendur félaginu innan 72 mánaða frá þeim degi verður ekki litið framhjá skýru skilyrði margumrædds ákvæðis um að vátryggingarverndin sé háð því að ný vátrygging hafi ekki verið tekin af hálfu G. Orðalag vátryggingarskilmálanna er nánar tiltekið að G hafi ekki skipt þessari tryggingu út fyrir einhverja aðra tryggingu. Í þessu máli liggja fyrir staðfestar upplýsingar um að G hafi keypt nýja vátryggingu í maí 2009 hjá UIB. Vátryggingarskilmálar þeirrar vátryggingar liggja fyrir í gögnum málsins og telur nefndin að yfirlýsing UIB dags. 13. desember 2010 hafi ekki sérstaka þýðingu í málinu. Vátrygging UIB sem G keypti fellur undir það að vera „einhver önnur vátrygging“ þegar ákvæði H-liðar III. hluta vátryggingarskilmálanna er túlkað með einfaldri orðskýringu. Orðalag vátryggingarskilmálanna er skýrt hvað þetta varðar og skilyrði ákvæðisins fyrir vátryggingarvernd M í 72 mánuði frá þeim degi sem átti að endurnýja trygginguna er því ekki uppfyllt. Ekki verður vátryggingarvernd M heldur leidd af öðrum ákvæðum skilmála vátryggingarinnar. Nefndin telur sig ekki bundna af niðurstöðu máls nr. E-6107/2010 fyrir Héraðsdómi Reykjavíkur þar sem tekist er á um svipað álitaefni.

Niðurstaða.

M á ekki rétt á viðurkenningu greiðsluskyldu úr stjórnendatryggingu G hjá V.

Reykjavík 10. september 2013.

Þóra Hallgrímsdóttir hdl.

Ólafur L. Einarsson hdl.

Jón Magnússon hrl.